

V a u b a n.

Vauban: Dime royale [Udg. af Georges Michel]. [Petite bibliothèque économique française et étrangère]. Paris, Guillaumin & Cie. (208 S.)

Uder Fællestitlen »Petite bibliothèque économique française et étrangère« har Guillaumin & Cie, med J. Chailley som Foretagendets Leder, i 1888 (eller 1887 — Aarstallet mangler) begyndt at udgive nogle Smaabind, der vil indeholde enten fuldstændige Optryk eller dog Uddrag af epokegørende ældre, tildels ogsaa nyere nationaløkonomiske Værker, — forsynede med Indledninger, der udarbejdes af anerkendte Fagmænd.

Naar dette »Bibliothek« aabnes med Vaubans »Dime royale«, med en Indledning af Georges Michel, saa er dette Valg overordentligt heldigt. Vaubans Værk er berømt, — men blandt nulevende Nationaløkonomer sikkert dog kun læst af faa, — væsenligt kun af dem, der paa en mere end almindelig grundig Maade har beskæftiget sig med Nationaløkonomiens Historie. Det vil dog kunne interessere mange. Blandt de nationaløkonomiske Skrifter, der ligger tohundrede Aar tilbage i Tiden, hører det til de allermærkeligste. Det er vanskeligt at tænke sig, at det er saa gammelt, som det er; det synes i flere Hensender saa mærkeligt moderne. Det blev skrevet af en Mand, der var forud, langt forud for sin Tid, og den dybe Sym-

pathi for det menige Folk, der gennemstrømmer det, virker gribende.

Den lille Bog er forsynet med et Billede af Vauban. Man ser ham her med Allongeparyk og Panser. Ansigtet er klogt og Trækkene markerede; og tilvisse var den berømte Marechal baade klog og bestemt. Men man lærer af hans Bog, at han havde Egenskaber, som hans Ydre ikke viser. Bag det kolde Panser slog et varmt Hjerte.

Voltaire har sagt: »La Dime royale, som man har tillagt Vauban, er ikke af ham, men af Boisguillebert. Man har af Vauban flere Betænkninger (»mémoires«), der er en god Borger værdige . . . Vauban var meget uvidende, og han tilstod det aabent, men han røste sig ikke deraf. Han har bevist ved sin Handlemaade, at der kunde være Borgere under et absolut Regimente.«

Men Voltaire var »ikke altid velunderrettet«, »n'a pas toujours été bien informé«, — som Leon Say moderat udtrykker det i sin Bog: »Les solutions démocratiques de la question des impôts«. »La Dime royale« var ikke af Boisguillebert, men af Vauban^{*)}. Vauban var ikke »meget uvidende«, og mente ikke heller selv at være det. Vauban var tværtimod en ganske overordentlig kundskabsrig Mand, ikke blot i sit specielle Fag, Befæstningskunst, men paa mange andre Omraader. Han havde berejst sit Fædreland paa Kryds og Tværs, og kendte dets Beskaffenhed og økonomiske Forfatning tilbunds, maaske bedre end nogen anden af sine Samtidige. Og han havde ikke blot set, men ogsaa tænkt over, hvad han havde set. En Mand, der betragtede sig selv som uvidende, vilde heller ikke, som Vauban, have udtalt sig i Masser af Forslag, Betænkninger, Afhandlinger om alle sin Tids politiske, religiøse, økonomiske og sociale Spørgsmaal. Over to Tredjedele af sit Liv har han tilbragt i Lobegrave og paa Landevejene; alligevel fik

*) Hvad ogsaa Du Pont de Nemours har oplyst. Se det i Onckens Udgave af Quesnays Værker pag. 146—147 aftrykte Citat.

han Tid til at nedskrive utallige Afhandlinger — »Hundreder af Bind« —, hvoraf kun en meget lille Del hidtil er bleven offentliggjort.

Men deri har Voltaire Ret, at Vauban var »en god Borger«. Saint-Simon, »der talte ondt om alt og alle, vidste ikke noget ondt at sige om Vauban« (Thiers). Han kaldte ham tværtimod »le meilleur des Français«. Han kaldte ham en sand »Patriot«: »Patriot som han var, havde han hele sit Liv følt sig rørt over Folkets Nød«. Efter hvad der staar hos L. Say, i den anførte Bog, skal dette Udtryk »Patriot« i Betydningen »Fædrelandsven« første Gang være blevet anvendt om Vauban; — tidligere brugtes det i Betydningen »compatriote«, Landsmand. »Man kan give Vauban Plads blandt de Demokrater, Folket og Demokratiet vilde kunne have valgt til Førere; han vilde føre det frem ad en Vej, der var sikker, fordi den var fornuftig og retfærdig« (Say).

Den 14. Maj 1633 fødtes Vauban, der i Daaben fik Navnet Sébastien Le Prestre. Han var af adelig Herkomst; i to Aarhundreder havde hans Familie besiddet det lille Herresæde Vauban, hvis Navn ved den senere Marechal skulde blive saa berømt; — men Familiens tidligere Velstand var forsvunden, og Vaubans Forældre havde maattet ophøre at leve i Overensstemmelse med deres oprindelige Stand, og levede nu som fattige Bønder i en elendig lille straataækket Hytte. (Huset staar den Dag idag.)

Da Vauban var en halv Snes Aar gammel, stod han ene i Verden: Forældrene var døde, og Huset blev solgt for at dække Kreditorerne. En Præst i Nabolaget tog sig ad den forældrelose Dreng og gav ham hans første Undervisning. Til Gengæld striglede Barnet Hesten, lugede i Haven og hjalp Tjenestepigen. Med Bønderbørnene legede

han. Han saa sig om paa Egnen, og lærte baade den og den fattige Befolkning at kende og at elske.

I 1651, 18 Aar gammel, begyndte Vauban sin militære Løbebane. Fra nedenaft tjente han sig op gennem alle Grader til den højeste militære Værdighed: i 1703 blev han Marechal, — det var første Gang, at denne Værdighed tilstodes en Ingeniør. I Løbet af et halvt hundrede Aar omskabte Vauban Frankrigs Fæstningsvæsen totalt: 150 Fæstninger enten byggede eller omdannede han. I mere end tredive fuldstændige Belejringer tog han Del. Beständig var han i Tjenesten, — og samtidigt fandt han dog Tid til at udfolde en omfattende literær Virksomhed. Paa Valpladsen viste han sit fysiske Mod; — otte Gange saaredes han. Men at hans moralske Mod ikke var mindre, viste han ved mange Lejligheder og paa forskellig Maade, bl. a. ved sin Intervention til Gunst for Huguenotterne.

Værket »Dime royale« havde han gjort færdigt i 1699, — men først i 1707 blev det trykt. Forfatteren lod det trykke, — men ikke i den Hensigt at offentliggøre det: han vilde kun fordele et vist Antal Exemplarer blandt sine personlige Venner, blandt Folk, som ved deres Indflydelse ved Hoffet, hos Ministrene og i Regeringen kunde virke for de Tanker, det indeholdt. Det var altsaa egenlig kun, hvad man nutildags kalder »trykt som Manuskript«. Fuldstændigt at offentliggøre det, var ikke muligt: det gik ikke paa den Tid an offentlig at drøfte politiske og administrative Spørgsmaal. Vauban overdrog da sin Sekretær, Abbeden Ragot de Baumont, at træffe hemmelig Aftale med en Bogtrykker. Baumont traf ogsaa fornøden Aftale med en hemmelig Bogtrykker i Rouen. Da Arkene skulde ind i Paris, begav Vauban sig til et aftalt Sted udenfor Volden, fik der Exemplarerne og kørte med dem i sin Vogn ind i Paris. Ved Bommen lod Vagten, da den kendte Marechal's Livré, Vognen køre igennem uden at visitere den. Den næste Dag lod Vauban nogle Exemplarer indbinde og fordele mellem sine Venner. Bogen bar intet Forfatternavn. Virkningen var uhyre: ved Hoffet og rundt om i Byen gav

man sig til med Lidenskab at diskutere de ny Theorier. En voldsom Forbitrelse, fra Ministrenes, Finansmændenes og Generalforpagternes Side, brød løs. Man forlangte Forfatteren sat i Bastillen og Bogen udleveret til Bødlen. Og i Virkeligheden blev der ogsaa givet Politiet Ordre til at konfiskere og tilintetgøre alle de Exemplarer af den, der maatte kunne opdrives. Den 24. Marts fik Vauban Underretning om den Forfølgelse, som han — »le grand, le sage, le trois fois bon Vauban«, som Du Pont de Nemours kalder ham — var Genstand for. Samme Dags Aften gik han syg til Sengs, for ikke mere at rejse sig. Knap en Uge efter, d. 30. Marts 1707, udaandede han. Hans Begravelse fandt ikke Sted i Paris: ude paa Landet i sin Hjemstavn jordedes i Stilhed den berømte Marechal og varme Fædrelandsven, hvis demokratiske Fremskridtsideer og Kærlighed til det menige Folk havde vakt blandt Rigets Mægtige saa megen Forbitrelse imod ham i hans Livs Aften.

Vauban begynder med at forklare, hvorfor han, skønt hverken Videnskabsmand eller Finansmand, greb Pennen i et Spørgsmaal, der laa udenfor hans Fag: »Jeg er Franskmand og jeg elsker mit Fædreland, og jeg er meget taknemlig for de Naadesbevisninger, hvormed det i saa lang Tid har behaget Kongen at udmærke mig, -- en Taknemlighed, der er saa meget mere begrundet, som det er ham, hvem jeg, næst Gud, skylder al den Ære, som jeg har erhvervet mig ved de Stillinger, som det har behaget ham at udmærke mig med, og ved de Velgerninger, som jeg saa ofte har modtaget af hans Gavnildhed. Det er altsaa denne Følelse af Pligt og Taknemlighed, som besjæler mig og som skærper min Opmærksomhed for alt det, som kan vedrøre ham og hans Stats Vel. Og da jeg allerede længe har kunnet føle denne Forpligtelse, kan jeg sige, at den har givet mig Anledning til at gøre en Uendelighed af

Iagttagelser vedrørende alt, hvad der kunde bidrage til hans Riges Sikkerhed, til Forøgelse af hans Hæder og Indtægter, til hans Folks Lykke, der bør være ham saa meget vigtigere, eftersom jo større Velstand hans Folk har, desto mindre vil han kunne mangle.«

»Da det omvankende Liv«, tilføjer Vauban, »som jeg i over fyrretyve Aar har fort, har givet mig Lejlighed til flere Gange og paa flere Maader at se og besøge den største Del af dette Riges Provinser, har jeg ofte kunnet anstille mine Betragtninger og bemærke det gode og det slette i Landene: jeg har ofte haft Lejlighed til at undersøge Landets og Befolkningens Tilstand og Kaar, og da Folkets Fattigdom ofte har vakt min Medfølelse, har jeg følt mig opfordret til at søge efter Aarsagen dertil.«

Vauban fortæller, hvad hans Undersøgelser har aabenbaret for ham, og han skildrer i grelle Farver Befolkningens sorgelige Kaar, ligesom han ogsaa uden Omsvøb meddeler, hvad han anser for Aarsagen til dens ulykkelige Forfatning. Naar man betænker, at Bogens Forfatter er en af Rigets højststaaende Embedsmænd, en Marechal af Frankrig, og at han skriver under Ludvig XIV.s despotiske Regering, maa man saa meget mere beundre den Frimodighed, han lægger for Dagen, og føle sig tiltalt af den Kærlighed til det menige Folk, hvoraf hans Forfattervirksomhed bæres.

Vauban slutter sig til Boisguilleberts omtrent samtidigt offentliggjorte Kritik af de da herskende Beskatningsmisbrug; kun mener han, at Boisguillebert langt fra gik vidt nok i sin Kritik.

»Det er sikkert«, skriver Vauban, »at Beskatningsmisbrugene er drevne til Yderlighed, og at det menige Folk — hvis man ikke raader Bod derpaa — vil synke saa dybt, at det aldrig vil kunne rette sig; Landevejene og Gaderne er fulde af Tiggere, som Sult og Mangel driver fra Hjemmet. Ved alle de Undersøgelser, som jeg har kunnet gøre i de mange Aar, som jeg har helliget dem, har jeg tydeligt bemærket, at i disse sidste Tider er næsten

en Tiendedel af Befolkningen i tiggefærdig Forfatning og tigger faktisk; men af de ni andre Dele er der fem, som ikke er i Stand til at give Almisse til hin, fordi de paa lidt nær selv er reducerede til samme ulykkelige Tilstand, og af de fire andre resterende Dele er de tre meget daarligt stillede, trykkede af Gæld og Processer«. Og af den sidste Tiendedel var det atter efter Vaubans Skøn kun den mindste Part, der var virkelig velstillet. Han beregner Frankrigs Befolkning paa den Tid, da han skrev, til c. 19 Mill. Indb.; men blandt dem var der, mener han, kun 100,000 velstillede og knap 10,000 meget velstaaende Familier. Og Grunden til denne sorgelige Forfatning ser han i det forfærdelige, udsugende, korrumpere Beskatningsvæsen, hvis Misligheder han skildrer uden at lægge Fingrene imellem.

»Til Gunst for den fattige Befolkning« fremkom da Vauban, efter sit eget udtrykkelige Udsagn med et Forslag om, at de bestaaende Skatter skulde afløses af en »dîme royale«. »Til Gunst for den fattige Befolkning . . ., som (— eftersom den ikke har nogen Adgang til Hans Majestæt, og ikke kan skildre ham sin Elendighed —) altid maa være et Bytte for de Andres Graadighed, som altid har det knapt, ja oftest er berøvet de nødvendige Underholdningsmidler, — som altid er udsat for Sult, Tørst, Mangel, og som, kort sagt, befinder sig i en elendig og ulykkelig Fattigdom, som den aldrig kan arbejde sig ud af. Nuvel: ved at indføre »la dîme royale« vil man ufejlbarligt forebygge al denne Elendighed, og vil snart raade Bod paa Uordenen. Man vil ganske vist ikke se saa mange store Formuer, — men man vil se færre Fattige; alle vil leve godt, og Kongens Indtægter vil hvert Aar øjensynligt stige, uden at tynde den ene mere end den anden.«

»Jeg føler mig«, udbryder Vauban med Varme, »ved Ære og Samvittighed forpligtet til at forestille Deres Majestæt, at det har forekommet mig, at man til enhver Tid i Frankrig har undladt at tage tilstrækkeligt Hensyn til det menige Folk; det er da ogsaa den mest ødelagte og

den elendigste Del af Befolkningen; alligevel er det denne Del, som paa Grund af sin Talrighed og paa Grund af de virkelige Tjenester, som den yder Riget, er den vigtigste; thi det er det menige Folk, som bærer alle Byrder, som altid har lidt og fremdeles lider mest . . . Det er fremdeles Befolkningens lavere Del, som ved sit Arbejde og sin Handel og ved det, som den betaler Kongen, beriger ham og hele hans Rige; det er den, som leverer alle Soldater og alle Matroser til Hæren og Flaaden, og mange Officerer, og alle Købmænd og smaa Embedsmænd; det er den, der udøver og fylder alle Haandværk; det er den, som besørger dette Riges Handel og Industri og som afgiver alle Arbejdere; som vogter og fodrer Kvæget; som saar Kornet og høster det; som planter i Vingaarden og tilvirker Vinen; som, kort sagt, gør alle store og smaa Arbejder i By og paa Land. Se, dette er denne Del af Folket, saa nyttig og saa foragtet, som har lidt saa meget og som lider saa meget i det Øjeblik, da jeg skriver dette.«

Det, som efter Vaubans Udsagn var at betragte som Grundprinciperne for hans Reformforslag, formulerede han i følgende Sætninger: Alle en Stats Undersaatter trænger til dens Beskyttelse; — denne Beskyttelse kan kun ydes, naar Undersaatterne leverer Suverænen Midlerne dertil; — alle Undersaatterne bør bidrage til Statens Subsistens; — de bør bidrage i Forhold til deres Indtægt eller Næring; — ethvert Privilegium, der gaar ud paa at fritage fra denne Ydelse, er uretfærdigt og er et Misbrug, der skader det Offenlige og ikke bør taales.

Hovedinteressen ved Vaubans Forslag ligger netop i disse Grundtanker, der var langt forud for deres Tid. Den Form, hvorunder Vauban havde tænkt sig dem praktisk udførte, har derimod tildels mere Kuriositetens Interesse.

Vauban foreslog Skatterne delte mellem fire »Fonds«, som han kalder dem. Den første og vigtigste Skat, den egentlige »Kongetiende«, »dime royale«, var en Afgift in natura af Jordens Udbytte. Afgiften burde imidlertid

kun i Nødsfald naa en Tiendedel; under normale Forhold vilde Staten, efter Vaubans Beregning, kunne nøje sig med en Femtededel eller Tyvendedel af Jordens Brutto-Udbytte. Skatteproportionen var saaledes ikke noget en Gang for alle faststaaende; den kunde tværtimod rette sig efter Tidernes vekslede Krav; kun burde den aldrig overskride en vis Grænse. Det at Skatten fastsattes som en Brøk af Udbyttet, vilde — forklarede Vauban — være en stor Fordel for Befolkningen. Agerbrugeren vilde ikke ved Skatten, saaledes som den foresloges af Vauban, holdes tilbage fra Bestræbelserne for at forøge Udbyttet, — hvad derimod ofte var Tilfældet under det da bestaaende Skattesystem. Vauban oplyser derom: »Hvis man véd, hvad der foregaar paa Landet, forstaar man let, at »les tailles« er en af Aarsagerne til dette Onde [Nedgangen i Jordens Udbytte], — ikke fordi disse Skatter overalt og altid er for store, — men fordi de paalægges uden Forholdsmæssighed, ikke blot fra Sogn til Sogn, men ogsaa fra Enkeltmand til Enkeltmand; kort sagt, de er blevne vilkaarlige. Desuden opkræves de med en yderliggaaende Strenghed og med saa store Omkostninger, at det er sikkert, at Omkostningerne naar i det mindste en Fjerdedel af Skattens Beløb . . . Mægtige Personer gør ofte deres Indflydelse gældende, saa at Skatten i et eller flere Sogne sættes ned, og følgelig kastes Byrden saa til Gengæld over paa Naboerne, der overlæsses, og dette er et gammelt Onde, som det ikke er let at raade Bød paa. Det er noget, man ser meget jævnlige, at en Gaard, der kaster 3- til 4000 Livres af sig, kun sættes til 40 eller 50 Livres i Skat, medens en anden, der kun indbringer 4—500 Livres, maa betale 400, ja ofte mere, — hvilket medfører, at Jorderne sædvanligvis kun modtager Halvdelen af den Opdyrkning, de trænger til. Paa samme Maade forholder det sig fra Bonde til Bonde: den stærkere trykker den svagere. Ja, saa vidt er det kommet, at Folk, der kunde holde en eller to Køer og nogle Faar, hvormed de kunde forbedre deres Gaard, nodes til at lade være dermed, for ikke det

næste Aar at trykkes af Skatten, hvad de ganske sikkert vilde blive, hvis de tjente noget og man saa, at deres Host var noget større end sædvanlig. Derfor lever Bonden ikke blot elendigt og gaar næsten nogen om; men desuden lader han den Smule Jord, han har, gaa til Grunde, idet han kun bearbejder den halvt, af Frygt for at man — hvis Jorden kastede af sig det, som den kunde kaste af sig, naar den var godt godet og dyrket — vilde tage Anledning deraf til at beskatte ham dobbelt. Det er da tydeligt, at den første Aarsag til Landbrugets Tilbagegang er Manglen paa Opdyrkning, og denne Mangel skyldes den Maade, hvorpaa Skatterne paalægges og opkræves.« Og Vauban skildrer videre, hvorledes selv nogenlunde velstillede Folk nødtes til at klæde sig i Pjalter, »overbeviste, som de er, om at en god Frakke blot vilde være et ufejlbarligt Paaskud til det næste Aar at lægge ny Byrder paa dem.« »En ulykkelig »Taillable« er, uden Betænkning, nødt til at foretrække Fattigdom fremfor Velstand, hvilken, efter at dens Erhvervelse havde kostet ham megen Umage, blot vilde fore til, at han dobbelt saa stærkt kom til at føle Sorgen ved at miste den, naar hans Nabos Lune eller Misundelse vilde det.« Se det vilde da være Fordelene ved Vaubans Tiende, at det var en forholdsmæssig Skat, en Skat, hvis Opkrævelse vilde være nem og ikke udsat for de ved »la taille« klæbende Vilkaarligheder, og en Skat der ikke vilde holde Bonderne fra at søge Driften af deres Jord forbedret.

Den anden af Vauban foreslaaede Skat bestod i en »Tiende« af Indtægten af Huse og Møbler, af Statspapirer, af Gager og Pensioner, af Industri og Handel. Men her fremhæver Forfatteren, at Haandværkere og Arbejdere maa behandles med særlig Skaansomhed og ikke beskattes med mere end $\frac{1}{30}$ »paa Grund af den hyppige Arbejdsløshed, som disse fattige Folk er udsatte for, og paa Grund af det strenge Liv, de lever. Thi man bør fremfor alt passe paa at skaane det menige Folk, for at det kan voxe og i sit Arbejde kan finde Midler til at ernære sig og klæde sig nogenlunde ordenligt. Da denne Del af Befolkningen i de

senere Tider er gaat stærkt tilbage paa Grund af Krigen, Sygdomme og Nøden i Dyrtidsaarene, der medfører stor Dødelighed og henviser mange til Tiggerstaven, er det godt at gøre alt hvad man kan for at bringe den paa Fode.« Man ser deraf, at den Forholdsmæssighed i Beskatningen, Vauban førte Ordet for, ikke maatte opfattes rent matematisk. De her foreslaaede Næringsskatter vilde jo forøvrigt ikke udmærke sig ved Lethed i Paaligningen. Vauban mente, at man ved Hjælp af Handelskamre og visse Ligningskommissioner nok kunde komme ud over Vanskelighederne.

For det tredje anbefaledes en forholdsvis moderat Salt-skat. Vauban betragtede Saltforbruget som en ganske god Velstandsmaalestok.

Under »fjerde Fonds« indbefattedes en noget broget Gruppe af forskellige Skatter, vedrørende Domæner, Told etc., samt — ikke at forglemme — de saakaldte »frivillige Skatter«. Herunder forstaas »visse Skatter, der kun betales af dem, som ville det, Skatter, der strengt taget er en Straf for de Paagældendes Luxus, Umaadeholdenhed, Forfængelighed. Blandt disse Skatter hører: Skatter paa Tobak, Brændevin, The, Kaffe, Chokolade, hvortil man med Nytte kunde føje andre Skatter paa Luxus i Klæder, hvis Pragt er større end det sømmer sig for de paagældende Personers Stilling, oftest ogsaa Midler; fremdeles Skatter paa dem, der fylder Gaderne med Karether, saa man knap mere kan gaa der, Personer som, da de ifølge deres Stilling ikke burde have saadanne Ekvipager, vel fortjente at købe Tilladelsen dertil lidt dyrt; endvidere Skat paa Tilladelsen til at bære Kaarde for dem som, da de hverken er Adelsmænd eller Krigsmænd, ikke har nogen Ret dertil; desuden Skat paa overdrevent prægtige Møbler, paa Förgyldning paa Karether, paa de store og latterlige Parykker etc.« Endelig: Skat paa Beværtningernes Spirituosa-Udskænkning.

Som man ser, er her ikke Tale om en »eneste Skat«, men om en Samling af Skatter, der blot skulde have det tilfælles: at være afpassede efter Skatteydernes Evne. Men at den her forfægtede Hensyntagen til Skatteevnen vilde

vække Magthavernes Forbitrelse, — derom gjorde Vauban sig ingen Illusioner. Han skildrer tværtimod paa en yderst livlig Maade, hvorledes Privatinteresserne, med Dumheden og Uvidenheden som Allierede, som rasende vilde rejse sig imod hans Reformforslag. I Troen paa sin Sags Retfærdighed, i Overbevisningen om at Gennemførelsen af hans Forslag vilde skaffe Fred i Landet og vilde være til Folkets og derfor ogsaa til Kongens sande Gavn, folte han sig dog tryk. Nu er det let at se alle de Mangler, der klæbede ved Vaubans »Tiende«, og de forskellige Anomalier, han gjorde sig skyldig i. Alligevel indtager den berømte Marechals Bog en fremragende Plads i Nationaløkonomiens og Finansvidenskabens Historie. Den betegner et Brud med den da herskende Merkantilisme. Den retter et voldsomt Angreb paa den da raadende Finanspolitik. Den forlanger de økonomiske Forhold oplyste gennem en fuldstændig Statistik og indeholder en Række statistiske Oplysninger. Og den er fremfor alt en Bebuder af den store demokratiske Bevægelse, der i Slutningen af forrige Aarhundrede begyndte at komme til Udbrud, og som fra Frankrig bredte sig ud over det hele Evropa.

A. P.-St.
